

A webes akadálymentesítés helyzete Magyarországon

Pataki Máté, mate.pataki@w3c.hu

Richter Viktor, richter.viktor@w3c.hu

W3C Magyar Iroda

Kivonat

Napjainkban egyre többet hallani a honlapok akadálymentesítéséről, mint igény egyre gyakrabban merül fel az állam, illetve a különböző rászorulókat támogató szervezetek részéről. Ennek ellenére nagyon kevés az akadálymentes honlap, az oktatási intézményekből továbbra is úgy kerülnek ki az informatikusok, hogy még csak lehetőségük sem volt megtanulni, mit is jelent egy akadálymentes honlap kialakítása.

A hazai helyzet áttekintése egy jó kiindulópont ahhoz, hogy hogyan érdemes, illetve hogyan nem érdemes akadálymentes honlapot készíteni. Az előadásban a konkrét példákon keresztül mutatjuk be az akadálymentes honlapokkal szemben támasztott alapvető követelményeket, illetve a leggyakoribb hibákat.

A World Wide Web Consortium (W3C)

A World Wide Web Consortiumot (W3C) Tim Berners-Lee alapította 1994-ben az MIT-n azzal a céllal, hogy ajánlások, szabványok révén segítsen megeremteni a különböző web-technológiák összhangját, előremozdítsa a web fejlődését és garantálja széleskörű felhasználhatóságát. Három anyaintézménye az amerikai MIT, a franciaországi székhelyű ERCIM és a japán Keio Egyetem. A W3C a webszabványok fejlesztésének nyilvános fóruma, ahol az ajánlások kidolgozása a semlegesség és egyetértés szem előtt tartásával folyik, a tagszervezetek képviselői és a nagy nyilvánosság bevonásával. A konzorciumnak ma több mint 400 tagja van szerte a világon, fejlesztők, kutatólaboratóriumok, termékgazdálkodók, tartalom-szolgáltatók, mindazon területek képviselői, akik elkötelezettek a web egységesítése iránt. A W3C-nek három magyar tagja van: az MTA SZTAKI, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, valamint a KOPINT-DATORG. A helyi közösségekkel való kapcsolattartást 17 regionális iroda segíti.

A W3C Magyar Iroda

A 2002-ben alakult W3C Magyar Irodának az MTA SZTAKI Elosztott Rendszerek Osztálya ad otthont. Az iroda fő célja a magyar webes élet fejlődésének elősegítése, a nemzetközivel kompatibilis hazai webes szabványok kidolgozása. Az iroda fontos feladata, hogy a magyarországi intézményekkel (egyetemekkel, főiskolákkal, kormányzati szervekkel, kutató-fejlesztő intézetekkel, civil szervezetekkel) és cégekkel megismertesse a konzorcium fejlesztéseit (szabványait, specifikációit, irányelveit, szoftvereit), és folyamatos tájékoztatást adjon róluk. Az iroda ezen kívül célul tűzte ki, hogy részt vesz az Internet és a Web témájában a magyar viszonyoknak megfelelően kialakítandó szabványok kidolgozásában.

Fő tevékenységeink és szolgáltatásaink:

- Magyar nyelvű információ nyújtása:
 - Weboldal, hírlevél, RSS, szóróanyagok
 - Wiki-oldalak (Szemantikus Web Wiki, W3C-dokumentumok fordítása Wiki)
 - Fordítások (RDF, OWL, illetve készülőkben: XML 1.1, SOAP 1.2, UAAG 1.0)
- A W3C-technológiák népszerűsítése
 - Rendezvények szervezése
 - Előadás tartása konferenciákon, workshopokon
 - Akadálymentességi és használhatósági tanulmányok készítése és tanácsadás (pl. Nemzeti Fejlesztési Hivatal, Magyarország.hu)
 - Mobil Web követelményeinek való megfelelést segítő tanácsadás

W3C - Web Accessibility Initiative (WAI)

A W3C Web Accessibility Initiative a W3C akadálymentesítési kezdeményezése. Ezen belül több csoport is működik és dolgoz ki akadálymentesítéssel kapcsolatos szabványokat. A legfontosabb ezek közül a Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), melynek az 1.0-ás változata 1999 májusa óta él. Már készül a sokkal részletesebb 2.0-ás változat is, amely még munkaterv fázisban van. Ennek része lesz egy részletes útmutató az akadálymentesítéshez indoklással és megértést segítő résszel. Ez már nem csak HTML-oldalakra fog vonatkozni, hanem sokkal általánosabban fogalmazza meg a célokat, hogy egyéb technológia használata esetén is lehessen alkalmazni, így egy sokkal szélesebb közönségnek fog szólni.

Mivel a 2.0-s még nem tekinthető véglegesnek, így most inkább az 1.0-s alapján nézzük meg, mit is jelent egy akadálymentes honlap.

A WCAG 1.0 három szintet különböztet meg, WAI-A, WAI-AA és WAI-AAA. Mindegyik szinthez különböző feltételek tartoznak, amiket be kell tartani. A WAI-A a minimum követelmény ahhoz, hogy egy oldalt akadálymentesnek nevezünk. Egy oldalt akkor tekinthetünk WAI-AA-snak, ha betartja mind a WAI-A, mind a WAI-AA követelményeit. Az akadálymentesség szintjét jelző, a szintnek megfelelő logót ki lehet tenni a honlapra, jelezve, hogy ez egy akadálymentes honlap.

WAI logók

Az alábbiak inkább csak példák arra, hogy mire kell vigyázni, semmiképp sem tekinthető teljesnek a lista, inkább csak egy kis bemutató, hogy viszonylag egyszerűen teljesíthető követelmények betartásával akármelyik oldal könnyedén akadálymentesíthető.

Fogyatékosággal élők

Nagy csoportja az akadálymentes honlapot igénylőknek a fogyatékosággal élők (vakok, gyengénlátók, színvakok, hallássérültek, mozgássérültek, értelmi fogyatékosok). Sokszor összetévesztik az akadálymentes honlapot a vakbarát honlappal. Utóbbi egy kizárólag vakok számára készült kivonata egy oldalnak, ami semmiképp sem jó megoldás, mert a többi rászorulónak nem alkalmas ez a honlap, ráadásul a vakok számára is az lenne a legkényelmesebb, ha ugyanazt a honlapot érnék el, mint a többiek, és ezáltal ugyanahhoz az információhoz férnének hozzá.

A honlap készítése során fel kell készülni arra, hogy nem csak egy adott böngészővel fogják az oldalt látogatni, így nem lehet akadálymentes az az oldal, amely egyes böngészőkön nem jelenik meg rendesen.

The image displays two side-by-side screenshots of the website for Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége. The left screenshot shows the page as it appears in Internet Explorer, and the right screenshot shows it as it appears in Opera. Both versions feature a header with the organization's name and logo, a main content area with a welcome message and a list of supporters, and a dark green sidebar with navigation links. The content is largely identical in both, but the layout and styling differ slightly due to the different browser engines.

Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége

Üdvözöljük a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének honlapján!

TÁMOGATÓINK:

- Magyar Telekom Nyrt.
- Szociális és Munkaügyi Minisztérium
- Nemzeti Civil Alapprogram
- Volksbank
- Györi Keksz Kft.

Kedves Sorstársak!

Az érdekvédelem fontos része az akadálymentesítés. Az akadálymentesítéssel kapcsolatban készültek már anyagok, de csak általánosságban foglalkoznak a látássérülteknek fontos szempontokkal. Következésképpen Magyarországon nincsen kidolgozott szabvány. Tudomásunk szerint nem készült a látássérültek körében országos szintű felmérés e témában. Kérdőívünk célja, hogy a beérkező válaszokat elemezve e hiányosságot pótoljuk.

Segítség

Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége

Üdvözöljük a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének honlapján!

TÁMOGATÓINK:

- Magyar Telekom Nyrt.
- Szociális és Munkaügyi Minisztérium
- Nemzeti Civil Alapprogram
- Volksbank
- Györi Keksz Kft.

Kedves Sorstársak!

Az érdekvédelem fontos része az akadálymentesítés. Az akadálymentesítéssel kapcsolatban készültek már anyagok, de csak általánosságban foglalkoznak a látássérülteknek fontos szempontokkal. Következésképpen Magyarországon nincsen kidolgozott szabvány. Tudomásunk szerint nem készült a látássérültek körében országos szintű felmérés e témában. Kérdőívünk célja, hogy a beérkező válaszokat elemezve e hiányosságot pótoljuk.

Segítség

MVGYOSZ honlapja Internet Explorer és Opera alatt

Így például a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének a honlapja Opera alatt rosszul jelenik meg, minden bekezdésnek csak az első sora látszik.

Kerülni kell a pontos pozicionálást igénylő műveleteket is, például nagyon szűk menüsávok, kisméretű X-ek az ablak bezárásához komoly problémát okoznak egy mozgássérültnek, de egy idősebb, beteg ember is nehezen fogja eltalálni.

Technológiailag megkülönböztetettek

Azok is hátrányos helyzetűnek számítanak, akik régi lassú gépet, vagy esetleg modern, de kis képernyővel, kevés memóriával rendelkező eszközt használnak böngészésre. Ezeken az eszközökön sok oldal nagyon lassan, vagy egyáltalán nem jelenik meg. Érdeemes például odafigyelni, hogy az oldal mérete mekkora, hiszen egy ma még nem ritkának számító modem kapcsolatnál már az 1Mb-os oldal is több mint két percig tart, mire lejön. Nem is

beszélve a kevés memóriával rendelkező okostelefonokról, amelyeknek esetleg be sem fér így a teljes oldal a memóriájukba.

A különböző szkriptek és kiegészítők is gyakran meggátolják az oldalra látogatót a tartalom megnézésében. Sok gép nem képes Flash vagy Java futtatására, és a JavaScript sem minden gépen működik rendesen. Nyugodtan lehet ezeket a technológiákat használni, sőt a JavaScript segítségével sok kényelmi funkció megvalósítható, de érdemes úgy kialakítani az oldalt, hogy ezek nélkül is használni lehessen.

Speciális célcsoportok

Akadálymentes honlap készítésekor arra is érdemes odafigyelni, hogy különböző korú és képzettségű emberek fogják látogatni az oldalt. Az idősek számára például elengedhetetlen, hogy a betűk mérete növelhető legyen, ezt a funkciót rá lehet, sőt érdemes is rábízni a böngészőre, csak arra kell figyelni, hogy a betűméretek az oldalon relatív méretben és ne fixen, pontokban legyenek megadva.

Az is fontos, hogy ne használjon szakzsargont az oldal. A súgó szépen szerkesztett, könnyen érthető legyen, és ne önmagukkal legyenek megmagyarázva a kifejezések (kevés segítséget nyújt pl.: "jelszó: ide a jelszó jön").

Működés ellenőrzése

A honlap működését érdemes ellenőrizni több böngészőben is, hogy biztosan az jelenik-e meg mindegyikben, amit szeretnénk. Internet Explorerből egy gépre tulajdonképpen nem lehet két verziót feltenni, de két különböző verziót futtató gépet könnyen lehet találni. A többi böngészőből több verzió is elfut ugyanazon a gépen, így érdemes legalább a legújabb és az egyel korábbi verzióon tesztelni a honlapunkat. Egy szöveges böngészőt is érdemes használni, hogy képek nélkül mennyire jól lehet az oldalon navigálni, és minden információ elérhető-e így is. Egy vak felhasználó tulajdonképpen így éri el az oldalt.

A szezon legjobb röhögőgörcse

TMX Elmo
Fisher Price
2006-10-05, 12:17 - [szily](#) [kütyü](#)

Tíz éve, hogy kihozták a Szezám utca rokonszenves, piros bundás szereplőjét, a gúliszemű Elmót csikizhető bábuváltozatban. A jubileumot a Fisher-Price igazán ütösen ünnepli, megjelent ugyanis a TMX Elmo baba, aki a legragadósabb fetrengős-talajcsapkodós röhögőgörcsöt produkálja a játékipar történetében. [Nézzé meg a filmet](#), ami garantáltan felbolygatja az iroda unalmát!

A szezon legjobb röhögőgörcse

TMX Elmo
Fisher Price
2006-10-05, 12:17 - [szily](#) [kütyü](#)

Tíz éve, hogy kihozták a Szezám utca rokonszenves, piros bundás szereplőjét, a gúliszemű Elmót csikizhető bábuváltozatban. A jubileumot a Fisher-Price igazán ütösen ünnepli, megjelent ugyanis a TMX Elmo baba, aki a legragadósabb fetrengős-talajcsapkodós röhögőgörcsöt produkálja a játékipar történetében. [Nézzé meg a filmet](#), ami garantáltan felbolygatja az iroda unalmát!

A szezon legjobb röhögőgörcse

TMX Elmo
Fisher Price
2006-10-05, 12:17 - [szily](#) [kütyü](#)

Tíz éve, hogy kihozták a Szezám utca rokonszenves, piros bundás szereplőjét, a gúliszemű Elmót csikizhető bábuváltozatban. A jubileumot a Fisher-Price igazán ütösen ünnepli, megjelent ugyanis a TMX Elmo baba, aki a legragadósabb fetrengős-talajcsapkodós röhögőgörcsöt produkálja a játékipar történetében. [Nézzé meg a filmet](#), ami garantáltan felbolygatja az iroda unalmát!

Működés ellenőrzése (IE6, Opera8, Opera5)

W3C Validator

Ahhoz, hogy minden böngésző biztosan meg tudja jeleníteni a honlapot, a minimum követelmény az, hogy a HTML, XHTML, CSS, stb. kódok a szabványban előírt módon legyenek megírva, validak legyenek. Ezt könnyen lehet ellenőrizni a W3C Validátor (<http://validator.w3.org/>) segítségével.

W3C Markup Validation Service v0.7.3

Result: **Failed validation, 20 errors**

Address: <http://www.w3.org/>

Encoding: windows-1250 (detect automatically)

Doctype: (no Doctype found) (detect automatically)

No DOCTYPE found! Attempting validation with HTML 4.01 Transitional.

The DOCTYPE Declaration was not recognized or is invalid. It is probably from the File or Public Identifiers section of a DTD, or that the Declaration is not using correct syntax. Validation has been performed using a default "fallback" Document Type Definition that closely resembles "HTML 4.01 Transitional", but the document will not be valid until you've corrected this problem with the DOCTYPE Declaration.

Learn more about DOCTYPE in our FAQ.

This page is NOT valid (no Doctype found).

Below are the results of attempting to parse this document with the SGML parser.

1. Error 1: Error 1: no document type declaration, implying "DOCTYPE HTML 5.0 STRICT".

The document type does not contain a document type (DOCTYPE) declaration. The W3C Validator will attempt to validate with XHTML 1.0 Transitional, but this is only to be used as a last resort and will not be used if the document is found to be invalid. It is highly recommended that you use a DOCTYPE declaration in your document - information on doing so is available in the W3C Validator FAQ.

W3C Markup Validation Service v0.7.3

Result: **Passed validation**

Address: <http://www.w3.org/>

Encoding: iso-8859-2 (detect automatically)

Doctype: XHTML 1.0 Transitional (detect automatically)

Root Namespace: <http://www.w3.org/1999/xhtml>

Revalidate With Options

Revalidate: Show Source Verbose Output Validate error pages

Note: The Validator XML support has some limitations.

This Page Is Valid XHTML 1.0 Transitional!

Tip Of The Day: [Beyond Validation](#)

The document located at <http://www.w3.org/> was checked and found to be valid XHTML 1.0 Transitional. This means that the resource in question identified itself as "XHTML 1.0 Transitional" and that we successfully performed a formal validation using an SGML or XML Parser (depending on the markup language used).

W3C XHTML To show your readers that you have taken the care to create an interoperable Web page, you may display this icon on any page that validates. Here is the HTML you could use to add this icon to your Web page:

```
<img alt="W3C XHTML icon" data-bbox="510 760 525 775" style="vertical-align: middle;"/> To show your readers that you have taken the care to create an interoperable Web page, you may display this icon on any page that validates. Here is the HTML you could use to add this icon to your Web page:
```

If you like, you can download a copy of this image (in PNG or GIF format) to keep in your local web directory, and change the HTML fragment above to reference your local image rather than the one on this server.

Egy hibás és egy valid oldal a W3C Validátorban

Összefoglalás

A fenti szempontokat figyelembe vevő oldal elkészítése csak kis odafigyelést igényel. Egy akadálymentes honlap ugyanakkor sokkal szélesebb közönséghez jut el, a fogyatékkal élőkön kívül így például az idősebb generációnak és a mobil-használóknak is lehetővé tettük a honlapon lévő információk elérését.

Hivatkozások

W3C Consortium – <http://www.w3.org>

W3C Magyar Iroda – <http://www.w3c.hu>

MTA SZTAKI Elosztott Rendszerek Osztály – <http://dsd.sztaki.hu>

W3C-WAI – <http://www.w3.org/WAI/>